

עין משפט‏
גזר מצוה

קרי א ב ג מיי פיעט מהל' מכירה הל' ב סמג לאחין קט ועיין פס טוש"ע ח"מ סי' רטו סעיף ה:

ד [נמי] שס ופי"א הל' יג טוש"ע שס וסי' קלג סעי' ז]:

קריה ה מיי פ"ט מהל' גזילה ואכירה הל' ה ופי"א מהל' מלוה וזה הל' א סמג ע"ג טוש"ע שס סעיף א וסי' קטו סעיף א:

קב ד מיי פ"ט מהל' גזילה ואכירה הל' ז

ופי"א מהלכות מלוה וזה הל' א סמג שס טוש"ע שס סעיף א וסי' קטו סעיף א:
קב ז מיי פ"א מהל' מלוה וזה הל' א סמג ע"ג טוש"ע שס סעיף א:
קבב ח ט מיי פ"א מהל' מלוה וזה הל' א סמג ע"ג טוש"ע שס סעיף א:

קבא ח ט מיי פ"א מהל' מלוה וזה הל' א סמג ע"ג טוש"ע שס סעיף א:

קבב י מיי פ"ט מהל' גזילה ואכירה הל' ו סמג ע"ג טוש"ע ח"מ סי' שעג סעיף א:
קבב ט מיי שס הל' ח טוש"ע שס סעיף ב:

קבר ל מיי שס הל' ד סמג שס טוש"ע ח"מ סי' שעג סעיף א:

רבינו חננאל

החזיק אבא אין יכול לחזור בו הלוקח ואפי' באחריות נמי אין יכול לחזור בו ודכול למימר ליה אחוי לי טירפא ואשלבך לך הא דאמר אביי המוכר שדה לחבירו (א) ויצאו עליה עסקין וכו' וזו השמועה היא בפ' מי שהיה נשוי שהי נשים ובתחלות בבא קמא:
איתמר המוכר שדה לחבירו וגמצאת שאינה שלו כלומר גזולה היתה בידו וגיטא דשמעתא בשבא דשבחא ארעא ממילא [פליגי] רב ושמואל הכא רב אמר יש לו מעות ויש לו שבח ושמואל אמר מעות יש לו שבח אין לו. ואמר רב נחמן אע"פ שפירש לו את השבח אין לו. מתיב רבא מוא דתנן במס' גיטין פ' הניזקין אין מוציאין לאכילת פירות ולשבח קרקעות ולמוון האשה והבנות מנכסים משועבדים מפני תיקון העולם הא מבני חרי מוציאין מאי לאו בלוקח מגולן. (ופרק רב נחמן תרתייה לאכילת) בבעל חוב ופשוטה היא. רבא אמר כגון שגול שדה מליאה פירות ואכל הפירות וחפר בשדה בורות שיחין ומערות ובא הגגול להוציאה מידו כו'.

(א) אולי ז"ל זו השמועה היא וכו' או דל"ל לאחין אפי' ראוהו שמה שדה לשמורן באחריות וכו' זו השמועה היא וכו'.

(ב) לפינוי גמג' דרישא דאין מוציאין לאכילת פירות בודאי בגול וגול מייירי ואולי דרבינו היה לו גי' אחרת בגמ' וז"ע

יד:

י"ש לו שבח. שהגגול לוקח הקרקע עם השבח ואינו משלם ללוקח רק היציאה כדין יורד לתוך שדה חבירו שלא ברשות דאם השבח יתר על היציאה נותן לו את היציאה ואותו שבח היתר יקח הלוקח מן הגולן ומיירי שגזולה ריקנית:
ושמואל אמר מעות יש לו. אפילו קנאה שלא באחריות כדפי' לעיל^(א) וכן משמע דמיירי דומיא דהכיר בה שאינה שלו דלקמן דמיירי על כרחך שלא באחריות כדקאמר שמואל מעות מתנה דלי באחריות אמאי מעות מתנה:

סיפא נמי בגוזה כו'. מרישא עלמה היה יכול להקשות כדמקשה בסמוך אלף כמה שיכול להקשות מצנח גופיה פריך:
תרי"ץ נמי **בבעל** חוב. בפרק מי שמת (ב"ב דף קנז) ושם ד"ה גובה) ר"ס להוכיח דלאקני קנה ומכר משתעבד מהכא דגבי צעל חוב שצח שלא היה צעין צשעת הלואה ודחי ר"מ היא דאמר אדם מקנה דבר שלא בא לעולם וא"ת ולוכח משמואל דאמר צעל חוב גובה את השבח ושמואל גופיה הוא דצעי ליה הכס דלא מצי למימר דשמואל נמי סבר כר"מ ומצעי ליה אליבא דרננן דהא בפרק אע"פ (כתובות דף נט.) פסק שמואל כר' יוחנן הסנדלר דלית ליה אדם מקנה כו' וי"ל דהא דאמר שמואל צעל חוב גובה את השבח היינו לפי המסקנא דהתם דפשיט דלאקני קנה ומכר משתעבד אף לרננן ואם תאמר אדרבה לוכח מהכא דלא משתעבד מלמא טריף צע"ח ממשעבדי דטריף לוקח דאין לומר דאחר שטרף צע"ח קרקע מן הלוקח קנה המוכר קרקעות ומכרן דל"כ גם השבח יגבה מהנהגו משעבדי דגם השבח היה קצוב כיון שכבר טרף הצעל חוב קודם שלקח זה הקרקע וי"ל דמיירי שזה הקרקע עשאו המוכר לצעל חוב אפומיקי ולכן גובה אותו צע"ח ואע"פ שיש שאר משעבדי אך קשה אמאי דמיק לדחויי בפרק מי שמת (ב"ב דף קנז) (שם) הא מני ר"מ היא יעמיד כשעשאו אפומיקי דלו צעל חוב גובה את השבח היתר על חבירו כדמשמע לשון א' יעמיד צלוקח מן הגולן וכגון ששן לו קרקע או קנו מידו כדמתוך לקמן צשמעתין:

קבר ל מיי שס הל' ד סמג שס טוש"ע ח"מ סי' שעג סעיף א:

שנים אוהזין פרק ראשון בבא מציעא

יכול לחזור בו. ובשלא נתן מעות: **אינו יכול לחזור בו**. ואפילו לא נתן מעות שהקרקע נקנית בחזקה והמעות על זה מלוה: **חיישא**. שק מלא קשרים: **מאי דייש אמרי**. מתקן גבולי השדה ומגביהם: **אינא דאמרי אפי' באחריות נמי**. אע"ג דסוף סוף עליה הדך אין יכול לחזור בו שהמוכר מעכב עליו

ולא מצי אמר הוא הואיל וסופך לשלם לי מעותי השתא דצדיי אעכבס:
דאמר ליה אחוי טורף ואשלב לך. כשיעמידוך (א) ויזכו בדין ויכתוב לך הדיין שטר טורף עלי שצדין טרפוה ממך צשצילי צא ואשלב לך וכל כמה דלא עמדת בדין איני ירא מהס: **שאינה שלו**. שלא היתה של מוכר שהיתה גזולה בידו והגגול צא מווציא מיד הלוקח: **יש לו**. ללוקח מן המוכר מעות: **ויש לו שצח**. אם זה הציב את הקרקע בצול או בגדר קודם שהוציא גגול מידו גובה לוקח מן המוכר שצח. ואם תאמר הגגול יתן השבח שהרי הציבו קרקע משוכחת (ב) כגון שגולה משוכחת והכסיפה ציד הגולן: **שצח** אין לו. לקמן מפרש טעמא:
פירש לו את השצח. כשמכרה לו הסתא אם יטרפוה מידך אשלב לך את השצח מהו: **כיון דליס ליה קרקע**. הואיל ואין קרקע זו שלו נמצא שאין כאן שום מכר והמעות מלוה אללו וכשמשלם יותר ממנה שנטל מחזי כרצית: **אין ולא**. תחילה אמר אין וחזר ואמר לאו. רפוי היה הדבר בידו שלא היה יודע טעמו של דבר יפה: **לאכילת פירות כו'**. מפרש להו לקמן: **למוון האשה והבנות**. תנאי כתובה שמקבל עליו את תהא יתצא צציתי ומיתווא מנכסי וכן הצבות צנן נוקבן דיהיו ליכי מינאי אינון יהיון יתבן צציתי ומיתוון מנכסי עד דתלקטן לגוברין^(א). אין מוציאין לאחד מכל אללו מנכסים משועבדים: **מפני טיקון העולם**. שאם אחת אומר יטרפו לקוחות על כך אין לך אדם שלוקח שדה מחבירו דהא אין לך אדם שאין חוב זה מוטל עליו ודבר שאין לו קצבה הוא ואכילת פירות ושצח קרקעות נמי דבר שאינו ידוע הוא ואין לקוחות יודעין להזהר בכך: **מאי לא צלוקח שדה מגולן**. והשציחה וצא גגול וטרפה חוזר לוקח וגובה קרן מן המוכר אפילו מנכסים משועבדים שמכר אחר מכירה זו דשטרו של זה קודם שכצח בו אחריות והשצח מנכסים צני חורין ולא ממשועבדים מפני תיקון העולם שהשצח לא היה קצוב צשעת מכירה כשקיבל עליו אחריות אלמא אית ליה ללוקח שצח

מגולן: **לא צעעל חוב**. שטרפה צעל חוב ממנו צשציל חובו ולא גזולה היתה דהיא ודאי אית ליה שצחא דמכירה מעלייתא היא כל זמן שלא טרפה ממנו שאם פרע המוכר מעותיו לצע"ח הרי הוא מסולק מן הלקוחות הלכך כי משלב ליה יותר ממנה שקיבל השתא הוא דהדר וצין מיניה קרקע המכורה לו ולא מחזי כשכר מעותיו: **לאכילת פירות**. ס"ד הא מיירי צשדה שטרפוה מליאה פירות מיד הלוקח וחזר לוקח לגבות מן המוכר ואי צשטרפה צעל חוב מי אית ליה לצע"ח פירות גמורין המחוצרין בקרקע ואינן צריכין לקרקע כלום שיכול לטורפן: **גובה אם השצח**. וכל הקרקע טורף מיד הלוקח כמו שהיא משוכחת ע"י הלוקח: **צגול וגגול**. וכגון שגולה עם פירותיה ומכרה אי נמי גולה צלא פירות ומכרה לאחר ועשה בה פירות וטוען גגול ארעאי אשצח. ומיהו היציאה שהוציא הלוקח ישלב לו הגגול שהרי מתוך כך הושצחה יותר ואם אין השבח יותר אלף היציאה יתירה נותן לו יציאה שיעור שצח ודיו: **הא כדאיסא כו'**. רישא צנגול וסיפא צצעל חוב ולקמיה מומידי לה מרישא: **והא לא פני הכי**. צבריישא עלה דהך מתניתין דאין מוציאין דחוקמה צצעל חוב: **והרי היא יוצאה מחסח ידו**. שצית דין מוציאין אותה מידו: **כשהוא גובה**. לקמיה מפרש לה: **אינימא דקדקני**. שלא מכרה גולן ומידו היא יוצאה דדין: **גולן ממאן גצי**. ממאן יש לו לגבות וכי מה נתן צה: **והשציחה**. והרי היא צדין יוצאה מתחת ידו של לוקח אלמא אית ליה שצחא ללוקח מגולן: **שגול שדה מחבירו ומכרה לאחר והשציחה**. ונעשו פירות גמורין וגגול לוקחה עם פירותיה ואינו נותן אלף יציאה דקאמר ארעאי אשצח וקמני דלוקח חוזר וגובה מגולן מן המחזורין: **אמר רבא כו'**. האי כשהוא גובה לאו צלוקח קאמר דבשלא מכרה עסקינן וגובה את הקרן דקאמר צנגול. וא"ת קרן אמאי גובה מנכסים משועבדים הרי קרקע לפניו כגון שחפר צה צורות דאפחתה משוייה:

יוצאה מתחת ידו של לוקח, כשהגול מוציאין בדין (דקטן עב.). כשהוא גובה. כשהלוקח גובה מעות מן הגולן (שם). מנכסים משועבדים. טורף לקוחות שלקחו אחריו, מפני שהאחריות שכצח צשטר מכירתו קודם למקחו (שם). ושבח גובה מנכסים בני חורין. ולא ממשועבדים, מפני תקון העולם, דאין הלוקחות יוכלין להזהר בצבר שאין לו קצבה כגון אחריות השבח והפירות, דבשלמא צקין מזהרין להיט מקום לגבות ממנו ואי לא מזהרי אפסידו אנפשיהו (שם).

מסורת הש"ס

(א) [שבת קרי. קטו. קדושין סה.]. (ב) גיטין מח.]. (ג) ב"ק לה: [נלקמן טו. קי. צבורות גב.]. (ד) לקמן עג: (ה) קט: [ע"ש ובפי' רש"י]. (ו) [כתובות נב.]. (ז) ע"א ד"ה שטור,

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה דל"ל אחוי וכו' כשיעמידוך בדין ומזכיר וכו' צשצילי אז צא ואשלב: (ב) ד"ה ויש לו וכו' קרקע משוכחת יש לומר כגון שגולה:

הגהות הגר"א

[א] גבי מלאה פירות. צ"ב הרמב"ם ל"ב לה (ועמ"ש רבינו יצחק"ל סי' שע"ג ס"ק ב):

מוסף רש"י

יכול לחזור בו. אם לא נתן מעות (כתובות גצ.). משהחזיק בה אין יכול לחזור בו. שהקרקע נקנה בחזקה כי א"ל חוק וקני, ויש שמחזיקין מיד וטמין מעות לאחר זמן ומשהחזיק בה מחזיק המעות (שם). חזיתא דקטרי. שק קטן מלא קשרים (שם) שק קטורה מלא דוח (ב"ק ט.). סברת וקבלת. צדמי מחסות כסף. כלומר תמלית לאחד משותף מספק (כתובות גצ.). אפילו באחריות נמי. מכרה לו. אינו יכול לחזור בו מחמת עסקין ולא אמרינן סוף סוף עליה הדך ואנחנו דמיינן למע לי (שם) אפילו קיבל אחריות עליו דיש לומר הואיל וסופו לחזור עליו עכשיו נמי מחזר ויטילה. אפילו הכי אינו יכול לחזור בו (ב"ק ט.). אחוי טורף. שכחנו קי צ"ד שטר טירפא שצדין טגלו מתן (שם) שכחנו קי שילאה הקדה מידך בדין ומחזור עליו לטורף. ואשלב לך. וכל זמן שלא יצאה מידך לא אשלב, שהריה טורדין שאין וזכין בדין (כתובות גצ.). אין ולא. לא היה מחזיק דצדיקו, פעמים שאמר הן ופעמים שאמר לאו, ורפיא בדידה. ולא היתה מחוקת הולאה זו בידו (דקדושין טו.). רפוייה היתה התשובה צפוי (שבת קי.). אין מוציאין לאכילת פירות. הגגול שדה ומכרה לאחר חרעה וצמחה ועשמה פירות וצא גגול וצגאה עם פירותיה מן הלוקח ואינו משלב ללוקח כי אם היציאה, חוזר הלוקח על המוכר וגובה דמי הקרקע מנכסים משועבדים שמכרה לו באחריות וכתב לו שטר מכירה והרי היא מלוה צשטרי, זאת הפירות מנכסים בני חורין ולא ממשועבדים, וגמג' מפרש טעמא, וכן לשבח קרקעות. אם השציחה הלוקח צנטיעת צלונת או טייבה צול דחירה (גיטין מח.). בעל חוב גובה את השבח. צעל חוב שהלוח לחבירו מעות ומכר לוה הנכסים והשביחוס לקוחות. טורף צעל חוב הגוף והשצח (בבברות ב.). ואינו מחזיר ללוקח כלום (ב"ק צה.). ומכרה לאחר והשביחה. והרי היא